

Nyomatásban esett derekaffabb

Fogyatkozások.

Lev. 16. lin. 32. ol. kiknek. Lev. 52. lin. 5. ol. el. Lev. 63. lin. 3. ol. undok. Lev. 72. lin. 9. ol. azért. Lev. 84. lin. 21. ol. még is. Lev. 89. lin. 3. ol. koftoltuk lin. 11. mondhatunk. Lev. 92. lin. 11. ol. lelkeket. Lev. 94. lin. 20. hághatom. Lev. 105. lin. 6. ol. bizonyyal. Lev. 110. lin. 7. pr. nélkül ol. miatt. Lev. 112. lin. 30. ol. vétele. Lev. 116. lin. 2. ol. embernek. Lev. 121. lin. 5. ol. vétek. Lev. 129. lin. 12. ol. lelki jelmérből. Lev. 133. lin. 13. ol. közel. Lev. 134. lin. 1. ol. vallás tétel. Lev. 139. lin. 23. ol. mint. Lev. 241. lin. 4. ol. azt. Lev. 142. lin. 5. olv. lelek.

NB. Lev. 148. és edgyébny leveleken azottól. 2. Titulust így kell megfordítani: Fel Kereksyénről való Tudománynak Hásnai. Lev. 159. lin. 12. ol. bé irattatott Törvény. Lev. 161. lin. 2. ol. gyakorolni. Lev. 164. lin. 27. irtozás. Lev. 175. lin. 3. post. A. ol. ki. Lev. 176. lin. 15. ol. embert. Lev. 183. lin. 19. olv. tolvaj. Lev. 202. lin. 19. Gyöckerekké. Lev. 206. lin. 13. ol. zugolódok.

KESERŰ-EDES;

Avagy

Olly Idvésséges Elmélkedés, mellyben a' nyomorúságoknak, a' külső és Belső Emberre nevezé különbözö Gyümölcsei le-rajszoltatnak, es megmutattatik: hogy jóllehet a' világi nyomorúságok a' Testnek kárára s' fogyatására vadnak; de a' Léleknek igen nagy hasznára.

Mellyet, minapi szillyos beregségből való fel-épülésének alkalmatosságával, maga nyomorúságin tanult, és Kis-Abszony-Havának 27. Napján, a' Nagy Templomban prédikallott; molten pedig edgy isten-Beszédének halgatásában Lelek gyönyörködő Halgatójának kívánságára, ugyan annak körségevel ki-bocsátott.

KÖLESERI SAMUEL.

Debreczeni K. Gyülekezetnek edgyik Tagja.

DEBRECZENBEN,

Nyomatott ROSNYAI IANOS által, 1677.

AIANLO LEVELECSKE.
NEMZETES IDŐSBIK
DOBOZI ISTVÁN
URAMNAK,

DEBRECZEN VÁROSÁNAK SOKSZÓ-
RI ERDEMES FŐ BIRAJÁNAK; MOST PE-
DIG SOK FARATSÁGI UTÁN NYUGOVÓ
TANACSOS FŐ TAGJÁNAK; A' BELSŐ EM-
BERBEN VALÓ MEG-ÚJJÚLÁST SZÍVE-
SZERINT KIVÁNOK A' IESUS CHRISTUSTÓL!

Beszűletés Uram! Igazán mondták a régi Tu-
dos Emberek: *Nocumena, Documenta:*
A' Nyomoruságok, meg meg annyi Tanúságok; melly
mondásnak Igazságát a szabados Bölcs Isten en velem is
szegény bűnös Szolgájával valóba kezdé tanultatni s
magamon tapasztaltatni, mellyek meg-vallom kefernek
ugyan az én külső Emberemnek; de az én Belső em-
beremnek igen Edesfiek. Ebből származott, Minapi fel-
gyógyuláskor, ezen Materiarútvaló rövid Tanítáom;
mellyet kegyelmed Isten Lelke irántasából meg-kegyel-
ven: izené Neimz. Iffabbik DOBOZI ISTVÁN
Uramtól, hogy nem bánna költségei ha volna kedvem
aki nyomtatásához; melly kegyelmed Istenes kegyel-
ségének mégnis akárván (vona edényben a Tanítás;
de Idvességes) im toldalekúl ezt is világ életben böcsé-
töttem. Adgya a' jó Isten hogy mind kegyel-
med, s' mind mások élhesseenek ezzel is Lelkek
Idvességeré.

Kegyelmédé az Urban, Kőleséri Samuelt

KESER Ű-EDES,

Avagy

Olly Idvességes Elmélkedés, mellyben a' nyo-
moruságoknak, a' Külső és Belső Emberre
nézve, külömböző Gyümölcssei le rajszoltat-
nak, és meg-mutatatik: hogy, jollehet a'
Világi nyomoruságok, a' testnek káraras'
fogyatására vadnak; de a' Léleknek igen
nagy hasznára.

Fel-vőtt Leczke.

2 Cor. 4. v. 16 — Ha a' mi külső Emberünk meg-ro-
mol-is, de a' Belső épül (meg-újul) naponként
(mindennap.)

EBBEN a' Negyedik Részben (szent Pál öt
dolgokat cselekezik: I. Meg-mutatja
miképpen predikálotta az Evangéliomot
a' Corinthusiak között, hogy nem egyelőtte meg
az Isten beszédet, hanem nyitván való igazsággal kel-
lette magát Embereknek Lelkek ismereténél az Isten az
lött, ver. 1. 2.

II. Meg-jelenti kiknek homályos az ő Evangéli-
um 1. i. azoknak kiknek elméje meg-vakította a' világi
nak Istené, ver. 3. 4. &c.

III. Meg-jelenti, hogy az Evangéliom kin-
cse, Cserép Edényben vagyon, ver. 7.

IV. Meg-jelenti, az Apóštoli Tisztben való
nyomoruság szenvedést, ver. 8. 9. 10. &c.

V. Hat Vigasztalo Argumentumokat hoz elő
a' nyo-

KESERŰ - EDES

2^a nyomorúságok ellen, vers. 13. 2^a Réznek végig:

i. Az Első, vétetik a² Hírnöklésül, mely ő benne szintén úgy volt, mint Dávidban, vers. 13.

ii. Vétetik, a² Fel-Támadáknak boldog reménységétül, vers. 14.

iii. Vétetik a² nyomorúságoknak végétül, mely volt az Ecclesiák haszna, vers. 15.

iv. Vétetik az Isten Dícsőffégeitül, vers. 15.

v. Vétetik a² nyomorúságoknak külömböző Gyűmölcsétül, vers. 16.

vi. Vétetik a² Nyomorúságoknak attul a² Gyűmölcsétül, mellyel szerezetik, a² dícsőffegnek állandósága, vers. 17.

A² mi Leczkenk 5-dik Vigasztaló Erősség.

Summája, Keserű Edes: avagy a² Nyomorúságoknak külömböző Gyűmölcsei, mind a² Külső a² mind a² Belső Emberre nézve.

Részai, i. Keserű avagy nyomorúság Gyűmölcse a² Külső Emberre nézve, tudni illik, annak Meg-romlása.

II. Edes avagy nyomorúság Gyűmölcse a² Belső Emberre nézve, t. i. annak megújulása és épülése.

MAGYARAZAT.

I. Kérd. Mit kell érteni a² külső és Belső emberen? Fel. i. Némelyek a² külső emberen értik a² Testet (mint a² Tudos Píscator, ki az ő magyarazatját erősfíti a² 10. versnek a² Leczkével való edgybe vetéséből, holott az Apostol azt mondgya: Mindenkoron az Ur Iesusnak öklökését, a² mi Testünkben

KESERŰ - EDES.

5

ben edgyütt hordozvan, hogy a² Iesusnak amaz elote is a² mi Testünkben meg ismeressék.)

ii. Némelyek mind a² mi Testünket, mind a² mi természet szerint való állapotban gondolatott szellemünket (mint Diodatus és az Angliai nőknek Irói.)

iii. A² Belső Embert értezik a² mi Lelkünk avagy Ujjá-született szelünk, mint Rom. 7. v. 22.

Gyonyorkodom az Isten Törvényében a² Belső Ember szerint. Ephel. 3. v. 16. E összfegyverek meg a² Belső Emberben a² Szent Lelkek által.

II. Kérd. Hol a² Testből s² Lélekből álló Ember csak edgy Ember, miért hogy az el oszlatatlan Embert (individuumot) két felé szahaszva és két Emberré u. m. Külső és Belsőre csinálva?

Fel. Nem azért, mintha két egymástól megkülömböztetett szellemiből álló Emberek volnának, mivel mind a² külső, mind a² Belső edgy semelyben vadnak; hanem hogy szokása ez az Irátnak, hogy a² Természet szerint való állapotban lévő Embert, ellenében vessen a² Kegyelem állapotban lévő Embernek mintha két Emberek volnának: így veri ellenében az ő Embert az Uj Embernek, noha azon edgy Emberben mind ő s² mind Uj Ember vagy on.

Ephel. 4. v. 22. 24. Lá kell vetkeznetek amaz régi élet szerint való Embert, melly meg-veß a² csalárd onosz kegyelmek m. az. És fel kell öltöznetek amaz Uj Embert, melly Isten szerint teremtetett az igazságra, és valósgos szívetelre Col. 3. v. 9. 10. Ezenképpen a² Belső Leczében a² Külső és Belső ember

P

edgy

KESERŰ - EDES.

edgy Izenélytetésen, noha külön részeiben vadnak embernek.

III. Kérd. Mit kell érteni a külső Emberek romlásán és a Belsőnek Meg Ujjulásán?

Fel. A' Külső ember romlásán, értetik a' Testnek avagy a' természet szerint való állapotban lévő személynék, e' világi nyomorúságok által való sorvadása, fogyása és emésztése. Innen a' mi Testünk nevezetűvel bomló földi bajleknak avagy szar háznak 2 Cor. 5. v. 1. Ismét Testnek fésorának 2 Pet. 1. v. 13. A' Belső embernek meg-ujjulásán értetik a' Léleknek avagy az Ujjá született résének az Isten ismeretében és a' kegyességben való épülése, ujjulása, nevékedése, 2 Cor. 12. v. 10.

Napon-ként valónak mondanak, mert mindennapi ez az épület és meg ujjulás, minémi a' mindennapi meg halás, 1 Cor. 15. v. 31. Minden nap meg halok a' mi dicsékedésükre esküszöm.

TUDOMÁNY.

Toll-het a' világi nyomorúságok a' Testnek avagy a' külső Emberek karára, s' fogyatására vadnak; de a' Léleknek avagy a' Belső embernek igen nagy hasznára s' lelki előmenetelire vadnak. Innét jő ki az Apostol (zavaiból, ki azt állítja, hogy az ő nyomorúsági szenvedő társával edgyütt a' Külső Emberek romlására; de a' Belsőnek épüléseire voltak.

Ketágyi vadnak e' Tudománynak:

I. Hogy a' világi nyomorúságok karára s' fogyatására vadnak a' Testnek, avagy a' Külső Emberek.

Mivel, ez első Agát a' Tudománynak alkati

KESERŰ - EDES.

mafiat el-házik az Emberek, ezt bizonyítja a' mind a' Tapasztalás s' mind az Isten H. veinek a' szent írásban lévő keserves panasi: *Nim sen épség az én Testemben a' te haragod mia s.* Solt 38 v. 4. *En bizonyára csak a' nyomorúságokra képzittem.* Solt 38 v. 18. *El fogyathozott az én Testem.* Solt 73 v. 26. *Ohlyanna löttem mint a' füstön m g Baradott tömő.* Solt 119 v. 83. *Avagy az én Testem ollyan é mint a' zél.* Job 6 v. 12. *Éc.* En ezt, bővebben nem bizonyitom; hanem mivel a' világ nehezen ad hitelt a' Sámson Mesejének, hogy tudni illik *Az Erősből edesséj jöve ki Bir 14 v. 14.* az az, (lelki értele m szerint) hogy az ő magok természetben Erős és keserű nyomorúságokból lelki edesség jöheffen ki, úgy mint a' Belső Emberek lok főe lelki hiszna; ehez-képett a' második ágának világosítására czélozok inkább a' mely ez:

II. Hogy, a' nyomorúságok a' Léleknek avagy a' Belső Emberek nagy hasznára vadnak

Szent írásbeli helyek. 2 Cor. 12 v. 1. Gyönyörű ködöm az erőtlenség-ekben, a' szükségekben az bahorgatásokban, a' Christussal való szorongatásokban: meri mikor erőtelen vagyok (Testemben) úgy-nakkor erős vagyok (Lelkemben) Solt 138 v. 7. Ha a' nyomorúságnak közepette járok is, meg elevenítesz engemet. Veld ő szve vers 3. *Meg-szaporított az én Lelkemb az.* Erő. Solt 119 v. 67. Minek előtte meg-alaztam tévelygek vala; de most meg-örizem a' te parancsolataid. Solt 23 v. 4. *A' te börtön és a' te vesztőd meg-vigasztalnak engemet (lelkemben.)* Esai 30 v. 20, 21. *Job*

lehet keserűségnek kényerét a' gy' a' cseked, és nyomoru-
ságnak vizét; de nem távozik el többé te tölled a' te
Tanító, és a' te sz' meid látyát a' te Tanító, és a' te
füeid balták a' te utánad kiálónak sz' a' s, ki ezt
mondja: Ez amax út mellyen járjatok mikor vagy jobb
kéz'e, vagy bal kéz'e el-b' a' l' t' k. Mind ezekből
esik a' t' c' s' z' i' k' meg, hogy ha isten edgy felől
Testekben meg-fanyargattya a' z' öve t, más fe-
lől Lelkekben meg-ujjittya, sőt ugyan meg-if-
sittya Solt. 103. v. 5.

KERDES. Miisoda b' s' z' n' a' r' a' v' a' d' n' a' k' a' L' é' l' e' k' n' e' k' a'
Világi nyomorúságok?

Felel. Sok idvésséges hasznos Leczkékre ta-
nítják a' Lelket. Solt. 94. v. 12. Boldogember a' k' i' s'
te tanítasz leborá, és a' k' i' s' a' te Törvényedre meg-ta-
nítasz.

KERDES. Mellyek azok az idvésséges szép Lecz-
kék, mellyekre a' Világi nyomorúságok tanítják a' Belső
Embert?

Felel. I. Az alázatosságnak Leczkéje. Míg az
Ember nyomorúságot nem kóstol, igen fel-
lat, s' el-b' l' i' z' i' magát; de ha l' i' t' e' n' le-csap a' s' t' i-
le mellett, ottan meg-alázza magát. Sz. Pál,
bogy az isteni jelentéseknek nagyságával felettebb el ne
b' i' n' é' m' a' z' a' t, adott az ő oldalban begy' s' o' l' z' i' o' n',
melly az ő Testben vagadoit, a' S' a' t' a' n' A' n' g' y' a' l' a', hogy
felettebb el ne b' i' n' g' y' e' magát. 2Cor. 12. v. 7. Így Manaf-
te, mikoron v' e' l' n' a' nagy erös fogságban, az ő leborá
isténhez fel sobázkodik és magát igen meg-alázza az ő
A' n' g' y' a' l' a' k' istene előtt. 2Cron 33. 12. Hová lehet en-
né idvésségesebb Leczke, mellyet ember nem

má-

malutt; hanem a' nyomorúságnak iskolája-
bantánul.

II. Az Engedelmességnek Leczkéje. Solt.
119. v. 67. Minek előtt meg-alázta' n' a' m' t' e' v' e' l' y' e' k' v' a' a',
mostan pedig a' te b' e' s' z' e' d' e' d' e' t' meg-örizem. Solt. 119. 71.
Ió b' n' e' k' e' m' b' o' g' y' m' e' g' a' d' z' s' t' a' t' a' m', b' o' g' y' m' e' g' t' a' n' t' u' m' m'
a' te p' a' r' a' n' c' s' o' l' a' s' d' a' t'. Még a' Iesus Christus-15. job-
lebet f' i' u' v' o' t' m' i' n' d' e' z' a' l' t' a' z' o' k' b' o' l', a' m' e' l' l' y' k' e' t' s' z' e' n' v' e' d' e' t',
meg-tanítia ez Engedelmességet. Solt. 5. v. 8. Il-
lyen idvésséges Engedelmességnek Leczkéjére
Tanító mesterek a' Nyomorúságok.

III. Könnyörgésnek Leczkéje. Hófe. 14. v. 28.
Térj meg l' z' a' e' l' a' te V' a' d' b' o' z' i' s' t' e' n' e' z' e' z' e' z', m' e' r' t' e' e' l-
r' e' m' i' t' t' a' t' a' te a' l' n' o' k' s' á' g' o' d' l' a' n'. V' g' y' e' t' e' k' b' e' z' e' d' e' t' i' s' t' e' n-
b' o' z' v' e' l' e' t' e' k' s' t' e' r' j' e' r' e' k' a' l' e' b' o' r' a' b' o' z' s' m' o' n' d' g' y' a' t' o' k' e' z' t'
m' i' k' i' ; m' i' n' d' e' n' a' l' n' o' k' s' á' g' i' n' k' a' t' v' e' n' d' e' l' e' n' i' v' o' l' l' u' n' k' e' s' l' e' g' y'
k' e' z' y' e' l' m' e' s' m' i' b' o' z' z' a' n' k', e' t' c'. Iónás-15. a' C' z' e' t' h' a' l'
gyomrában így könyörög: Ion. 2. v. 3. K' i' a' l' t' e' k' a' z'
e' n' k' e' s' e' r' ü' e' g' e' m' b' e' n' a' z' e' n' v' r' a' m' b' o' z' s' m' e' g' b' a' l' g' a' t' a' c' s' a'
g' e' m' e' t', s' a' k' o' p' o' r' s' o' k' a' k' t' o' r' k' a' t' u' l' k' i' a' l' i' c' k' s' n' e' g' k' a' l' g' a' t' a' d'
a' z' e' n' s' z' o' m' a' t'. Így a' T' a' n' i' v' a' n' y' o' k' a' T' e' n' g' e' r' i' h' á-
b' o' r' ú' b' a' n'. Matb. 8. v. 25. V' i' a' m' t' a' r' t' s' m' e' g' m' i' n' k' e' m' e' r' t'
e' l' v' e' s' z' u' n' k'. E' z' e' c' h' i' a' s' a' z' ő b' e' t' e' z' s' e' g' e' b' e' n' m' i' n' t' a' D' a-
r' u' s' a' F' e' c' s' k' e' a' k' e' p' p' e' n' e' s' i' v' o' g' v' a' l' a', n' y' i' g' v' a' l' a' m' i' n' t' a'
G' a' l' a' m' b' a' z' ő f' e' m' e' i' f' e' l' e' m' e' l' k' e' d' n' e' k' v' a' l' a' a' m' a' g' a' s' s' á' g' b' a' s'
e' z' t' m' o' n' a' t' v' a' n' : F' r' a' m' e' r' ő' s' z' a' k' o' t' s' z' e' n' v' e' d' e' k' a' d' g' y' n' y' u' g-
d' a' l' m' a' t' e' n' n' e' k' e' m'. E' s' a'. 38. v. 14. Sőt maga a' Chri-
stus Iesus-8. a' nyomorúságoitól meg-nyoma' t' a' v' a' n'
b' u' z' g' o' s' a' g' o' s' s' a' n' k' o' n' y' o' g' o' t'. Matb. 26. v. 39. Oh melly
jó O' s' k' o' l' a' h' a' t' a' k' ö' n' y' o' g' é' l' n' e' k' h' a' s' z' n' o' s' L' e' c' z-
k' e' j' e' r' e' t' a' n' u' ó' g' y' a' k' o' r' l' a' s' n' a' k' O' s' k' o' l' a' j' a' !

P 3

IV, A^a

IV. Aⁿ Bekéséges türetnék Leczkéje. Az háborúság, békeséges türetnék nemz. Rom. 5. v. 3. Ió a sér-
finnak, mikor ifjuságában vjett az igét, ő magának ül
és halgat meg: hordozza az igét nyakában. Téli az ő
szájára a porban, ezt mondván: Ialam vagyon meg ve-
menseg. Sir. 3. v. 26, 27, 28. Tudván, hogy a ti hitelek-
nek meg próbálása bekéséges türetnék nemz. Iac. 1. v. 3. Ió-
bot a nyomorúságok csináltak, bekéséges tü-
retnék Tükörévé. Iac. 1. v. 11. Ió Oskola aⁿ mely-
ben ilyen Leczke tanítottak!

V. Aⁿ Tapasztalásnak vagy lelki experientia-
nak Leczkéje. Aⁿ bekéséges türetnék, tapasztalás
nemz. Rom. 5. v. 4. Ilyen dolgokat tapasztalnak
pedig az Isten hívei aⁿ nyomorúságokban: (1) Az Isten barátságlát, mellyel, ha kárná meg-
emésztet aⁿ szegény nyomorult Embert. Nem
mind örökké pártok és nem mind örökké barátságom, mi-
vel hogy az én országom előtt aⁿ lelkék meg-emésztetné-
nek és aⁿ lelkeket én teremtettem. Esa. 57. v. 16. (2) Az
Istennék Bölcsességét, mellyel, többet annál
nem erebraz övére aⁿ mit el viselhetnek. Az
Isten igaz (bölcs) ki nem hagy t. teket felljebb kistré-
ni an aⁿ aⁿ minél szentvedhetiek. 1 Cor. 10. v. 14. (3)
Az Isten Izerelmét. Aⁿ kikelet én Isteretek meg fed-
dem és meg dorgalom. Iel. 3. v. 19. (4) Aⁿ Nyomo-
ruságokban, mi magunkra nézve ilyen dol-
gokat tapasztalunk meg: 1. Mulandósⁿ roma-
landó voltu kat. Bizonyára merő hiába valóság
minden ember miglen él. Bizonyra úgy jár az ember
mint az árnyék. Solt. 39. v. 6, 7. 2. Vekes indulá-
ginkat. Deni. 8. v. 2. 3. Aⁿ nyomorúságok meg-
tapasztalás

tapasztaltatnyak az Isten híveivel, mitsoda eⁿ
Világ, tudni illik. Hejában valóknak hejába va-
lósága és léleknek győrelme. Préd. 1. v. 14. Halkin-
tyúk eⁿ világban az Embereket, azt mondat-
tyúk Dáviddal: Bⁿny hejában valók az emberek
fiat, ha mértő serpenyőben vettek, aⁿ siminnel aⁿbb
valók. Solt. 62. v. 10. Azt mondatnyúk löböl,
Iob. 16. v. 2. Ti mindnyájan ártalmas vigasztalók vad-
tok. Sőt közel valóinkró aⁿ barátinkról is így
szolhatunk: Az én rokonságom és az én ismerőim el-
felekezének én volam. Az én szívem szerint való barát-
im ellenkeznek én velem. Iob. 19. v. 19. Ilyen dol-
gokat tapasztalnak az Isten hívei aⁿ nyomoru-
ságokban.

VI. Aⁿ Bűnökbul való ki tisztulásnak Lecz-
kéje. Imé én meg tisztulak tégedet mint az ezüstöt,
meg-tisztulak tégedet aⁿ nyomorúságnak kemenczében.
Esa. 48. v. 10. Minek utánna meg próbalm engemet
mint az arany úgy jenek ki előlle. Iob. 23. v. 10. Ilyen
módon meg tisztultak aⁿ lakóknak hamissága és eleszen
minden haszna az ő rabságának, hogy el vegye az ő
kínait. Esa. 23. v. 9. Aⁿ nyomorúság kórában
tisztítottunk le aⁿ bűn salakja. El tisztított mindene-
bul aⁿ te salakodat, Esa. 1. v. 25.

VII. Aⁿ Nyomorúságokból való ki szaba-
dulas Reménységének Leczkéje. Aⁿ tapasztalás
Reménységet nemz. Rom. 5. v. 4. Szent Pál ilyen
reménységet tanított volt az ő nyomorúságiból:
El végezük vala magunkban, hogy meg kellene hal-
nunk, hogy ne bíznánk mi magunkban, hanem Isten-
ben, ki az halottakat fel támasztja és ki ilyen nagy ha-
lálból

laltól meg szedő és meg szabadít, kiben vagyunk
reményünk, hogy ez után is meg szabadunk. 2 Cor.
1. v. 9 10. Dávid 19. az edgy k nyomorúságból
való ki szabadulásból vőit régen magának re-
ményéget a' következőkből való ki zaba-
dúlásra. A' Iehova, a' ki meg szabadított engemet az
Oroslányok kezéből és a medvék kezéből meg szabadított
engemet az Philistruinak kezéből. 1 Sam. 17. v. 37.
Márastuk én te közt meg nyomorodott segény népet,
és bíznak a' Iehova nevében. Sopp. 3. v. 12. No hát a'
Nyomorúság, Reménységnek Oskolája!

VIII. Az Halálatosságnak Leczkeje, Mikor
Isten a' nyomorúságból ki szabadítja az ő hi-
veit, szízfiora haláladobbak az után. Híj segí-
tségül engemet a' te nyomorúságnak napján és én meg-
szabadulalak tégedet, te pedig dicsőítsz engemet. Solt.
50. v. 19. Mivel hogy meg szabadítottad az én lelkeket
az haláltól, az én szemeimet a' konyhullatástól és az én
lábamaim az osetől. A' szabadulást való haláladossá-
nak poharas felvézem és az én nevet segétségül
hívom. Solt. 116. v. 8 13.

I X. Az Halálra való készülések Leczkeje.
Mivel a' Nyomorúságok az Halálnak elől járó
Hop méltari; hirt téstnek embernek afféül,
hogy készülgessen, hogy való mint dörödülen
meny neüssé őtet. A' nyomorúságok készü-
ték Szent Pált az halálra: Mi is minden sem pi-
larsásban nyomorúságok színe edünk. Mindennap meg-
halok (az az, minden nap keű vagyok meg hal-
ni;) a' mi dicsőetésükre e küszöm, melly vagyok ne-
kem a' Iesus Christusban a' mi kránkban. 1 Cor. 15. v. 30.

31. lőb is a' lok nyomorúságok között, várta
az ő el változást. (az az, halálát.) lőb. 14. v. 14.
Az én e-rendes időmnek minden napjaiban, várom az
én változást. Ez is idvésséges Leczke.

X. A' Boldogságnak kívánásának Leczkeje.
Semmi inkább nem áhízttya emberrel a' bol-
dogságot és nyugalmat, mint a' nyomorúsá-
g. Mert, miké é testnek hátlékában vagyunk, meg-
te belteiven (a' tünökkels' nyomorúságokká)
fobaškodunk, mivel hogy nem kívánunk le-
vetkezéni, hanem fel öltöztetni, hogy a' balandóság el-
nyelje lestelek az élettel. 2 Cor. 5. v. 4. Ilmet vers. 8. Kívánkozunk
le-költözni é testből és az Erhozmenni lakni.

Az több idvésséges Leczkek között, ezekre
a' tiz rendűli hasznos lezkekre taníttyák az
nyomorúságok a' Belső embert; a' mellyekből
(ha ckait nem mondgyuk is, ezek elég okok
gyanánt lévén) meg tetzczik, hogy a' Belső
nyomorúságok a' Belső Embernek nagy hasznára vadnak.

TUDOMANY HASZNAL.

Első Hasznos Oktatás.

I. Nem kell hat felettebb tőrdődnünk, a' kül-
ső Embernek a' nyomorúságok által való rom-
lásán s' fogyásán; csak a' mi jobbkészűnknek
a' Belső Embertnek használynak, hogy az
meg tanítsék a' Iesus Christus dicsősséges el-
jövetelének napjára és állatossék az ő dicsősségének
elében seggyeteneiségben, nagy örömmel. Iud. v. 24.
Ugyan is, a' külső Emberben való kárt, a' bel-
ső Emberben való haszon ki potolya és helye-
re akattya.

2. Jó Iskola hát a' Nyomorúságok Iskolája a' mellyben ilyen sok bűp hasznos leckekeket tanulnak az Isten fanyarúság látott Szentei. Innét tesszik meg imez mondásoknak igazsága: *Schola Crucis est Schola Lucis* az az. A' Keresztnek Iskolája. Világosságnak Iskolája, *Crux est Theologia Christianorum* A' Izenvedés a' Kereszttyének Isteni tudománya, &c.

3. Nem kell hát annyira irtozni, a' nyomorúságok poharának italátul; mert noha az, a' külső embernek igen keserű, de Isten azt a' belső embernek meg édesíti.

4. Jobbak a' nyomorúságok a' bűnöknel; mert azok mind a' testnek s' mind a' Leleknek kárára s' veszedelmére vadnak. Inkább kell hát a' legnagyobb nyomorúságot is választani, hogy sem a' leg kisebbik bűn, mert a' leg nagyobb nyomorúság sem szakaszthatja el a' belső embert az ő Istentől, de könnyen el ronthatja embert a' leg kisebb bűn is, melyből meg nem törte.

5. A' nyomorúságok keserűk kezdetekben; de végezetekben edesek. *Illebet minden dolgozásnom látatik mostan örvendőnek, hanem somorúságnak lenni, mint azáltal végeztetre az igazságnak bekeféseges gyönyöleset adgya azoknak, a' kik abban gyakoroltak magokat.* Sid. 12. v. 11.

Második Háson. Rettenés.

I. Gondolkodóban eshernek hát, sőt ugyan meg is dobbanhatnak lelikekben, a' kik tellyeféggel semminemű világi nyomorúságot nem Izen-

Izenvedtek soha; féltő hogy az ilyeneknek az belső embere, nem igen épült az ide fellyebb meg irt tiz idvel éges leckekeben. Nevezetesen pedig ezek dobbanhatnak meg lelikek istm; reiben:

2. A' kik a' kegyes élet mellett, soha semmit sem Izenvedtek; holott, valakik kegyessé akarnak élni a' Isten Christusban, háborúságot kell azoknak szenvedni. 2. Tim. 3. v. 12. Itt pedig meg kell jedzeni, hogy nem csak a' Vallást való Izenvedés s' üldözés, hanem még embernek maga felekezetitől való Izenvedés is be foglaltatik. A' tágas életű Kereszttyen nem szenved; de a' soros életű, meg a' maga felekezetitől is szenved, ha egyebet nem, csokolást, mint Isak, Ismaeltól. Ter. 21. v. 9.

3. A' kiknek soha még fejek sem fájt, sem fogok, sőt csak kisebbik ujjok is és semmi nyavalyát tellyes életekben nem látanak (kiválképpen ha egyébként is egészsegeket s' erejeket Isten szolgálattában sem töltötték el,) Isten az ilyeneknek kiválképpen ha a' Bűn s' az Örök szolgálattára költötték erejüket s' jó egészsegeket.

4. Meg jegyeztemek azok is, kik a' nyomorúságban levők feől igen szeretetlenül tesznek isileter, mint a' Iób s' David barátai, azokat hypocritának, Istenről el hagyatknak nevezvén. Iób. 8. v. 13. Sőt. 3. v. 3. holott bizony azok nem Istenről el hagyatott hypocriták. kiknek belső emberek épül a' nyomorúságok által, hanem Isten kedves Szentei. Hár.

Harmadik Hátón, Imés.

Ha a' nyomorúságok a' belső enbernek nagy
hátnára vadnak; légy belcséges úró hát azok
alat, és megörömgynánt vegyed azokat Iac. 1. 2.

Indítsál ezeknek meg gondolatától:

1. Edes Atyáru! nem meg haraguit Biretul
jűnek rád. Sid. 12. v. 7. Ha a' dorgálást el szenved-
tek az Isten magás nektek ajánlja mini fiamnak, mert
kicsoda olyan Fiu, kit az Atya meg nem dorgál!

2. A' nyomorúságok rövid ideig tartók, de
azoknak hátna örökké való. 2 Cor. 4. v. 17. A' mi
nyomorúságunknak egy szem pillanatra könnyűlege
a' dicsőségnek felelte felelte igen ö' ökké való allandóságú
Berzi miséjünk.

3. A' Nyomorúságok Utak a' dicsőségnek
elvetelére. Ezek azok kik a' nagy nyomorúságokból
jűtenek és meg mostak a' meg sejtetetté az a' ruhájoka;
2. Báránynak verben; annak o' a' ért vadnak az Isten
Bekinek elönte. Iel. 7. v. 14. 15 Ezen az uton ment
be az Egekben az Apostoli fereg is Ciel. 14. v. 22.

Nyomorúság szenvedő Ember

ELLEN-VETÉS.

1. Ellenvetés. Az én nyomorúságim hálsu ideig tartók.

Fel. 1. Kevefőbb ideig valóok annál, a' mint
a' te bűneid érdemlenék. 2. Többet szenved-
dett a' te Idvezítő, kite éreztet lok apró ha-
lálakon ment által, végre pedig a' kénos és gya-
lázatos halált is meg koltotta. 3. Io éolog,
mikor ember ifjúságától fogva hardozza az igát. Sir.
3. v. 26. 4. Semmik ezek a' nyomorúságok,
ha egyben veted akar azokkal a' bajokkal, mel-
lyeket

lyeket pokolban kellene szenvedned, akár a-
zokkal az örökökkel, mellyek samodra tar-
tanak az egekben.

II. Ellen vetés. Ugy de, az én Nyomorúságim el-
hyanik, mellyekhez hasonlók egy jó ember sem forog-
nak.

Fel. Hol volna hát lób, kivel úgy bánt Isten
hogy sem az előtt, sem utána senkivel úgy
nem cselekedett. Még is azt mondgyaó felő-
le az Isten: A' lóbnak bekecséges türelését hallottatok és
minémü végét adta az Isten az ő nyomorúságának Iac. 9. 15.

III. Ellen vetés. Lóbra Isten a' nyomorúságokat az ő
meg probalatafajért bocsátotta, de én bűnimmel való-
tam magamra

Felelet. Nem mellyek balgatagok lévén az ő gon-
stok ut-jért és az ő hamisságokért szoroztatnak. Kálta-
nak az Urhoz az ő nyomorúságokban és az ő nyavalya-
jából meg szabadítja őket. Solt. 107. v. 17. 19. Ion. 3.
engedetienlége mint juta a' Czer halgyomrá-
ban. David, mivel igen kedvezett gyermeké-
nek, azért bomorittatott Abfolonb. n. Adon abas
Amn. nban. Sokszor ember maga korácsa a' maga sze-
rencséjének.

IV. Ellen vetés. Nem érzem, hogy az én nyomorú-
ságim ennekem balznomra jűtenek róma, sejtélek hogy
talán Isten nem sejtelméből, hanem haragjából er-
tezte azokat rám?

Felelet. (1) Ha úgy volna a' dolog, volna mi-
tű félred; mert mikor emberen nem fognak
a' nyomorúságok, jele hogy az olyan ember
gyógyulhatatlan.

(2) De

KESERŰ-ÉDES.

(2) De talám hasznodra vának a' nyomorúságok csak hogy nem veszed észbe n, mivel a' lelked el keferedett, mint az Izrael fiait: kik azt mondgyak vala Mósesnek és Aronnak: *Lejss meg a' lebova és üeltse meg, kik minket utalásokkal töltöttek Pharaó előtt, és az ő szolgá előtt és segyvert adtak az ő kezekben, hogy minket meg öltönek.* Kijöv. 5. v. 21.

(3) Igaz ez a' Regula, soha senkit meg meg nem csalt: *Az Isten Izeretnek mindenek jóvára szolgálta.* Rom. 8. v. 28.
V. Ellen vörös. *Lám szíve sen könyörgök még sem veszi el Isten volam az en nyomorúságaimat?*

Felelet. 1. Vajki Izereti Isten halgatnia az ő nyögő Gilambjának szavát, azt akarja hogy ne hagyja félben az ő nyögését. *Hadd halljam a te szódat, mert a te szód gyönyörűsége.* Enek. 2. v. 14.

2. Vagyon a' könyörgésnek meg halgatására rendelkezett idő. *Solt. 6. v. 9. 10. Meg halgatá az én szavamnak szavát. Bé vörte az én ejede-
gésemet.*

3. Ha kérik a' válsz, várjad, mert eljővén eljő és nem kérik. *Hab. 2. v. 4.*

4. Nem ok nélkül neveztetik Isten, *Könyörgésnek meg halgatá annak Istenének.* Solt. 65. v. 3.
Negyedik Halzon *Vigasztalás.*

Ezek a' nyomorúságokatott hívek vigasztalás:

1. A' Világi nyomorúságok nem szakasz-
tyák el az Isten Izerelmét a' Christus Izerel-
metől. *Rom. 8. v. 35. 39.*

2. A'

KESERŰ-ÉDES.

2. A' nyomorúságos Test helyében, dicsősé-
ges Test támad fel jövendőben. *1 Cor. 15. v. 42.*

3. Az Egekben nem lesz nyomorúság. El-
törül az Isten minden könyhullatást az ő szemeiről és a'
balat többé nem lesz, sem a' keserűséggel való fűrés.
Leb. 21. v. 4.

4. Az Isten léfzen mindenkben minden.
1 Cor. 15. v. 28.

Annak pedig, a' ki véghetetlen bőféggel
mindenket meg-eselekedhetik, helyeb hogy
nem mint kerjük, vagy elménkben bé foghat-
tyuk, a' mi bennünk munkálkodó erő semint.
Dicsőffég legyen az Anyaszentegyházban, a'
Iesus Christus által, minden időben és mind
örökkön örökké, AMEN! *Ephes.*

3. v. 20, 21.

V E G E.

